

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wyrokiem zaocznym z dnia 16 lutego 2017r. zasądził:

1. od pozwanej J. F. na rzecz powoda (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego InSecura z siedzibą w W. kwotę 1139,38zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 marca 2016r. do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. wyrokowi w punkcie 1. nadał rygor natychmiastowej wykonalności.
4. oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 773,14 zł tytułem zwrotu kosztów.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, który zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo co do kwoty 684,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 marca 2016r. do dnia zapłaty, a także w części rozstrzygającej o kosztach procesu, tj. w zakresie punktu 2 i 4.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego tj.

- art. 385¹ § 1 k.c., poprzez jego zastosowanie w realiach sprawy przejawiające się w uznaniu, iż postanowienie zawarte w §3 ust.3.2 umowy z dnia 15.01.2015r. o nr (...) dotyczące prowizji za obsługę stanowi klauzulę abuzywną, podczas gdy przedmiotowe postanowienie nie kształtuje praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz nie narusza jego interesów;

- art. 483§1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie wskutek błędnego uznania, iż zastrzeżenie opłaty odszkodowawczej w wysokości 5 zł pobieranej niezależnie od tego czy opóźnienie w spłacie zobowiązania pieniężnego jest zawinione, stanowi karę umowną za niewykonanie umowy, podczas gdy w/w opłata nie stanowi kary umownej a klauzulę gwarancyjną poprzednika prawnego powoda, wobec powyższego art. 483§1 k.c. nie znajduje wobec niej zastosowania.

W oparciu o wskazane zarzuty powód wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 684,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22.03.2016 roku do dnia zapłaty;
- zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu całości kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem I instancji;
- zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest nie zasadna i podlega oddaleniu.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa. Uznając ustalenia faktyczne poczynione w postępowaniu pierwszoinstancyjnym za prawidłowe, Sąd Okręgowy podziela je i przyjmuje za własne.

Przechodząc od omawiania zarzutów naruszenia prawa materialnego, należy je uznać za chybione. Prawdłowo Sąd Rejonowy uznał, że opłata odszkodowawcza wynosząca 5 zł za każdy dzień opóźnienia ale nie wyższa niż 300zł oraz jej z góry ustalony koszt, stanowi w istocie próbę dochodzenia kar pieniężnych za nieterminowe spełnienie świadczenia pieniężnego, co jest sprzeczne z ustawą, gdyż karę tą można zastrzegać wyłącznie na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

W myśl art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, że ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem jest między innymi art. 483 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody, wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi, przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Cytowany przepis, z uwagi na zawartą w nim normę prawną, jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. Uwzględniając treść przedmiotowej umowy pożyczki ratalnej z dnia 15.01.2015r. o nr (...) stwierdzić należy, iż zobowiązanie pozwanej niewątpliwie było od początku zobowiązaniem strictly pieniężnym (pозwana był zobowiązana do zwrotu otrzymanej kwoty pieniędzy). Zastrzeżenie kar umownych w sytuacji, o której mowa, uznać należy za niedopuszczalne i jako takie w świetle przepisu art. 58 k.c. nieważne. Zgodnie bowiem z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 2005 roku, sygn. akt V CK 90/05, M. Prawn. 2005/18/874; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1966 roku, sygn. akt III CR 45/66, LEX nr 5962; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lipca 2005 roku, sygn. akt I ACa 368/05, OSAB 2005/3/3).

Ponadto należy zważyć, że opłaty pobierane z tytułu prowizji serwisowej w kwocie 384.75 zł, są w istocie próbą obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawa za niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy, nakazuje traktować te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Nie może być wątpliwości, że strona pozwana w sprawie jest konsumentem, który zawarł umowę pożyczki z przedsiębiorcą.

Nie budzi również wątpliwości, że postanowienie umowne dotyczące opłaty z tytułu prowizji serwisowej nie dotyczyło głównych świadczeń stron. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 roku (I CK 635/03) pojęcie „głównych świadczeń stron” (art. 385¹ § 1 zd. 2. k.c.) należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Opłaty za powyższe czynności z całą pewnością nie należą do istoty umowy pożyczki.

W końcu nie może podlegać również dyskusji, iż postanowienie umowne dotyczące prowizji serwisowej nie zostało indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Są one częścią standardowej umowy, którą poprzednik prawny powoda stosował do wszystkich klientów. Nie podlegają one negocjacji choćby na sposób zawierania umowy.

Zastrzeżenie w umowie na niekorzyść klienta opłat za powyższe czynności w wysokości bez jakiegokolwiek związku z rzeczywistymi kosztami tych czynności rażąco narusza interes konsumenta i dobre obyczaje.

Oplata serwisowa mogła się, co najwyżej odnosić się do rzeczywistych kosztów czynności, odzwierciedlać ich faktyczny koszt i nie powinna stanowić źródła dochodu pożyczkodawcy. Tym bardziej, że poprzednik prawny powoda w umowie przewidział pobranie od pożyczkobiorcy prowizji za udzielenie pożyczki w kwocie 224,98zł. Tak więc w efekcie nie wiadomo z jakiego tytułu pozwana miałaby zapłacić prowizję serwisową.

W stanie faktycznym sprawy prowizja serwisowa oderwana jest od rzeczywistych kosztów czynności i mają w ocenie Sądu stanowić jedynie dodatkowe źródło dochodu pożyczkodawcy (wskazuje na to wysokość opłat). Dlatego też prawidłowo uznał Sąd Rejonowy zastrzeżenie prowizji serwisowej za klauzulę abuzywną. W tym wypadku zostały spełnione przesłanki art. 385¹ k.c.

Zastrzeżenie w umowie na niekorzyść klienta opłat za sam fakt udzielenia pożyczki, w wysokości niezwiązanej z poniesionymi kosztami czynności zmierzających do zawarcia umowy i w wysokości rażąco wysokiej - Sąd Okręgowy uznaje za regulujące obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający jego interesy.

Oplata pobierana za sam fakt zawarcia umowy pożyczki (prowizja), co do zasady jest dopuszczalna, ale winna odzwierciedlać koszty z tym związane i nie może stanowić źródła dochodu pożyczkodawcy. Należy podkreślić, że Sąd I instancji uwzględnił roszczenie powoda i zasądził na jego rzecz kwotę 224,98 zł z tytułu prowizji za udzielenie pożyczki.

W stanie faktycznym sprawy obciążenie pozwanej prowizją serwisową jest oderwane od rzeczywistych kosztów zawarcia umowy i ma stanowić jedynie źródło dochodu pożyczkodawcy. Źródło dochodu wyższe niż odsetki maksymalne.

W ocenie Sądu Okręgowego ustanowienie opłat administracyjnych w sposób jak to zrobiono w niniejszej sprawie służy obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych, stanowi w istocie rzeczy próbę ukrycia rzeczywistego oprocentowania pożyczki.

Gdyby więc nawet przyjąć, że zastrzeżenie prowizji serwisowej nie jest klauzulą niedozwoloną, to i tak należy uznać je za nieważne w oparciu o art. 58 §1 i 3 k.c.

Dlatego też orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe.

W tej sytuacji apelacja powoda podlegała oddaleniu jako niezasadna na podstawie art.385 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. w zw. z art. 505¹⁰ §1 i 2 k.p.c.